

VIJEĆE ZA ŠTAMPU u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

Broj: 265-02/15
Datum: 03.08.2015.

ODLUKA

Žalbene komisije Vijeća za štampu u Bosni i Hercegovini

po žalbi gđe Selme Rizvić
na tekst „Reich-ul-ulema Adolf ef. Hitler“
objavljen u listu „Oslobođenje“ 18.06.2015. godine

ŽALBA NIJE PRIHVAĆENA

Kodeks za štampu i online medije BiH nije prekršen

Žalbena komisija konstatuje da autor u komentaru ukazuje na primjere i slučajeve nacizma, fašizma, šovinizma i antisemitizma unutar sve tri zajednice u BiH, i u regiji, u povodu slučaju antisemitskih ispada koji su se dogodili uoči i za vrijeme nogometne utakmice BiH i Izrael, u Zenici 12. juna 2015.

Što se tiče naslova teksta,
autor ima pravo provokativnim naslovom skrenuti pozornost javnosti na temu o kojoj piše.

Autor teksta, Boris Dežulović, skreće pažnju da se slučajevi nacizma koji se pojavljuju na internetu, slabo, rijetko ili gotovo nikako ne sankcioniraju od strane policije i pravosudnih organa.

Nema osnova tvrdnja žalbenika da se u tekstu aludira da se fašizam povezuje sa samo jednom vjerskom zajednicom, već naprotiv, tekst ide u pravcu da se fašizam može vezati za sve sredine i sve etničke zajednice.

U tekstu ne stoje navodi žalbenika da se islam „izjednačava sa ideologijom fašizma“. Naprotiv, tekst ukazuje na štetnost govora mržnje u medijima i javnom komunikacijskom prostoru u cijelome regionu.

Tekst se kritički odnosi prema govoru mržnje i ukazuje na brojne štetnosti postojanja govora mržnje i inertnosti prema takvim pojavama od strane nadležnih organa i same javnosti.

Žalbena komisija podsjeća na tumačenje Evropskog suda za ljudska prava, prema kojem novinarske slobode sadržavaju i

“mogućnost pribjegavanja određenom stupnju pretjerivanja pa čak i provociranja. Štoviše, iako Sud ne mora odobravati polemički, pa čak i agresivni ton kojeg koriste novinari, Član 10 ne samo da štiti bit/sadržaj izraženih ideja i informacija, nego i formu kroz koju su one izražene“.

VIJEĆE ZA ŠTAMPU u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

Žalbena komisija Vijeća za štampu u BiH nije prihvatila žalbu gđe Selme Rizvić na komentar autora Borisa Dežulovića objavljen u listu "Oslobođenje" 18.06.2015. godine pod naslovom "Reich-ul-ulema Adolf ef. Hitler, u kojem je, između ostalog, objavljeno: "Zvao me nekidan u dva iza ponoći Skaut da mi prepriča vic s interneta. I moj drug Skaut iz Sarajeva ima taj običaj, zovne u gluho doba noći iz kafane da ispriča vic ili prepriča nešto s interneta. Elem, pitali Adolfa Hitlera zašto, kad je već počeo, nije poubijao sve Židove. 'Ubio bih i mogao sam da ubijem sav jevrejski narod', odgovorio je Führer, 'ali ostavio sam broj da bi svet video zašto sam ih ubijao'. Ovakva dosjetka objavljena u nekim bosanskohercegovačkim novinama - na primjer, u Oslobođenju - bila bi ozbiljan regionalni skandal, završila bi na sudu, a u međuvremenu bi bila smijenjena glavna urednica i pola redakcije. Vicevi o Hitleru i Židovima posljednji su tako znakovi iluzije o važnosti štampanih medija: da se ista takva slaboumna dosjetka pojavi na nekom portalu kojega čita pet puta više ljudi nego novine s trafike, jedva da bi se netko pobunio; da se pojavi na nekom opskurnom desničarskom ili fašističkom portalu, nitko se - jer tamo mu je, najzad, mjesto - ni uzbudio ne bi; da se pojavi pak na nekoj društvenoj mreži koju prati nekoliko milijardi ljudi, nitko ga ne bi ni primijetio, a kamoli se uzbudio".

Dalje se navodi: "Tri godine su tako prošle otkako je Islamska omladina Cazina na svoju Facebook stranicu postavila nacističku dosjetku s početka teksta - citiram, 'Adolf Hitler: Ubio bih i mogao sam da ubijem sav jevrejski narod, ali sam ostavio broj da bi svet video zašto sam ih ubijao' - i nitko se zbog toga nije uzbudio, sve dok na njega nije podsjetio moj sarajevski drug i uvrijeđeni građanin. Nitko se, zapravo, ni nakon toga nije pretjerano uzbudio. A zašto i bi? Nacističkih dosjetki o Hitleru i Židovima prepun je internet, pa ih ne nedostaje ni po Facebook-stranicama, portalima i forumima kojekakvih islamskih omladina u Bosni i Hercegovini, kojima je Adolf Hitler sa svojim konačnim rješenjem za Židove postao moćan historijski saveznik, spasitelj Palestine, veliki učitelj i sam reich-ul-ulema".

"Na umobolnu dosjetku Islamske omladine Cazina, uostalom, moj drug Skaut podsjetio je povodom zgodnog performansa kojega su uoči kvalifikacijske utakmice za Europsko nogometno prvenstvo između BiH i Izraela u Zenici izveli navijači domaće reprezentacije, organiziravši pred stadionom na Bilinom polju obredno gaženje i paljenje velike izraelske zastave: da ne bi bilo nepotrebnih nesporeda oko prave prirode njihove solidarnosti s palestinskom braćom, koji trenutak kasnije Fanaticosi su s južne tribine zborno zapjevali 'Juden, auf wiedersehen!'.

Nije tog petka u Zenici igrala Njemačka, već BiH, nije BiH igrala protiv Njemačke, već protiv Izraela, ni sudac nije bio Nijemac - uopće, nije tog petka na tribinama Bilinog polja bilo nijednog jedinog Nijemca - pa ipak su reprezentativci Izraela ispraćeni na tečnom njemačkom, otprilike istim riječima kojima su bosanskohercegovački Židovi ispraćani u Njemačku četrdesetih godina prošlog stoljeća, u ono doba kad je otpravnik vlakova bio Vjekoslav Maks Luburić. Slobodni prijevod tog pozdrava s njemačkog navijači BiH su, uostalom, ponudili prije dva i pol mjeseca u - kako je valjda i red - Austriji, pjevajući po bečkim trgovima 'Ubij, ubij Židove'. Adolf Hitler, da je živ, umro bi od sreće".

VIJEĆE ZA ŠTAMPU u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

Također, objavljeno je i sljedeće: “S mnogo strana ta je stvar zanimljiva, ali možda je najzanimljivija upravo s lingvističke. Taj ‘njemački’, naime, sâm je sveti gral bosanskohercegovačkih unionista - zajednički jezik Bošnjaka, Srba i Hrvata, nešto kao bosanski esperanto. Obratite, uostalom, pažnju na dosjetku sa Facebook-stranice Islamske zajednice Cazina – ‘Adolf Hitler: Ubio bih i mogao sam da ubijem sav jevrejski narod, ali sam ostavio broj da bi svet video zašto sam ih ubijao’. Primijetili ste, jasno, tečnu srpsku ekavicu kojom bi ‘svet video’ kakvi su Jevreji. Dosjetka je, prilično očigledno i uhoćulno, jednostavan copy-paste s neke opskurne srpske četničko-svetosavsko-nedićevsko-arijevske stranice, ali mladim muslimanima iz Cazina to ni u jednom trenutku nije zasmetalo, čak ni toliko da bi u ove tri godine potrošili tri sekunde na bosansku lekturu jedne jednostavne rečenice od dvadesetak riječi.

Islamska omladina Cazina, baš kao i Fanaticosi što bi ubijali Židove, dio su naime istog ‘sveta’ kao i njihova srpska braća. Na istim stranicama na kojima dijele Hitlerove mudre izreke, isti će mladi srpski arijevcu pjevati tako svoj refren ‘Nož, žica, Srebrenica’, ali to je tek sitna razlika tehničke naravi, svakako nedovoljna da ugrozi kulturnu suradnju islamske i hrišćanske omladine: antisemitizam je njihov zajednički jezik, a Hitler zajednički nazivnik. U toj jednadžbi, uostalom, ‘Nož, žica, Srebrenica’ jednako je – ‘Nož, žica, Auschwitz’.

Istog dana, konačno, kad je ‘islamska omladina’ na Bilinom polju pjevala ‘Juden, auf wiedersehen!’, na travnjaku splitskog Poljuda osvanuo je onaj već čuveni ‘kukasti križ u žitu’, kojega je svih devedeset minuta prijenosa utakmice Hrvatske i Italije gledao cijeli svijet. Isti je to kukasti križ kakav u svojoj brizi za Palestince prizivaju Islamska omladina Cazina i kojekakvi mračni pseudoislamski portali, isti kao onaj kakav je prije koju godinu, na užas i zgražanje Bošnjaka, osvanuo na tribinama stadiona Pecara u Širokom Brijegu. Na skladno ‘Juden, auf wiedersehen’ - kukasti dakle polumjesec u Zenici - Bošnjaci se, međutim, slabo nešto zgražaju i užasavaju. Njihov je nacizam, biva, obrambeni, palestinski i slobodarski, za razliku od hrvatskog, koji je sav osvajački i njemački. Kao da postoji nacizam koji se nije predstavljao kao obrambeni i slobodarski, kao da je Hitler ubijao Židove za slobodnu Palestinu. Kao da su, najzad, Mladić i Karadžić po Bosni i Hercegovini ubijali muslimane za slobodni Izrael.

A reich-ul-ulema Adolf efendija Hitler i dan danas, nesretnik, misli da mu je toplo oko srca zato što gori u džehennemu”.

U dostavljenoj žalbi, gđa Rizvić navodi: “Smatram da je autor ovog teksta prekršio Član 4 Kodeksa za štampu i online medije u BiH u kome se kaže: ‘Novinari moraju izbjeći prejudicirane i uvredljive aluzije na nečiju etničku grupu, nacionalnost, rasu, religiju, pol, seksualnu opredijeljenost, fizičku onesposobljenost ili mentalno stanje’, jer je izvršio poređenje institucije reisu-l-uleme i institucije efendije sa Adolfom Hitlerom, te time i izjednačavanje islama sa ideologijom fašizma”.

Gđa Rizvić navodi i sljedeće: “U Članu 4 se dalje kaže: ‘Aluzije na nečiju etničku grupu, nacionalnost, rasu, religiju, pol, seksualnu opredijeljenost, fizičku onesposobljenost ili mentalno stanje će biti napravljene samo onda kada su u direktnoj vezi sa slučajem o kojemu se izvještava’. Smatram da objavljivanje nekog posta na Facebook-u o kome se u tekstu

VIJEĆE ZA ŠTAMPU u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

govori ne daje autoru za pravo da dovodi u ovaj kontekst islamsku zajednicu i instituciju Reisu-uleme, koji, kao i velika većina islamskih vjernika, nisu imali nikakve, a kamoli direktne veze sa spomenutim postom, te tako ova uvredljiva aluzija ne može biti opravdana. Mislim da je najmanje što možete uraditi da objavite izvinjenje vjernicima islamske vjeroispovijesti zbog uvreda iz ovog teksta”.

Postupajući po žalbenoj proceduri, gl. i odg. urednica lista “Oslobođenje” Vildana Selimbegović dostavila je Vijeću za štampu u BiH odgovor povodom navoda iz žalbe gđe Rizvić. U odgovoru se navodi: “Naš kolumnista ni na koji način nije izjednačavao ni islam ni reisul-ulemu niti Rijaset IZBiH sa fašizmom. Naprotiv, u tekstu na koji se žale potpisani čitatelji - a napominjem da svoja reagiranja nisu slali Oslobođenju, već je gospodin, koji se nije predstavio zvao redakciju, vrijeđao glavnu i odgovornu urednicu i prijetio ne baš naročito pristojno, a između ostalog, kada je pobrojao sve fizičke metode zlostavljanja i kada me izvrijeđao i na nacionalnoj i na polnoj osnovi, najavio i obraćanje Vijeću za štampu - vrlo taksativno je prenesen citat, naveden izvor i kompletan tekst napravljen tako da govori o zloupotrebi islama od pojedinaca koji, krijući se iza vjere, zapravo šire mržnju i ideje koje i sama smatram fašističkim”.

Gl. i odg. urednica dalje navodi: “Kolumnu kolege Dežulovića pročitala sam kao vrijedno štivo koje na upečatljiv način razdvaja islam od mržnje i fašizma s kojim ga stanovita ‘Islamska omladina Cazina’ želi izjednačiti svojim mrziteljskim postovima na račun Jevreja. Sam post u tekstu je citiran upravo kao opomena, uz navođenje da bi - objavljen u štampi - izazvao žestoke reakcije, a zapravo se skoro tri godine prešućuje: kolega Dežulović to prešućivanje smatra pogrešnim i zato je i upozorio da takva šutnja ima posljedice. Kolumna je i objavljena s neposrednim povodom - dakle, divljačkim paljenjem izraelske zastave u Zenici - uoči utakmice BiH Izrael, što je s tribina bilo praćeno najblaže rečeno ružnim fašističkim pozdravima i pozivima na ubijanje Jevreja. Kao odgovoran antifašista, borac za ljudska prava i zagovornik društva jednakih pred zakonom, kolega Dežulović je u svojoj kolumni objasnio identičnu matricu onih koji citiraju Adolfa Hitlera i onih koji se zaklinju u parolu ‘Nož, žica, Srebrenica’, i dodaje na kraju svog odgovora:

“Da su čitatelji pročitali tekst do kraja vjerovatno bi se složili da fašizma ima na svim stranama, čak i među onima koji sebe kriju u islamu. Napominjem da Rijaset IZBiH nije reagirao niti na bilo koji način se osvrnuo na tekst, što će reći da niko iz institucije Rijaset a niti sam reisul-ulema nisu smatrali da tekst aludira na njih”.

Žalbena komisija Vijeća za štampu u BiH, na sjednici održanoj 03.08.2015. godine, razmotrila je žalbu gđe Selme Rizvić, tekst “Reich-ul-ulema Adolf ef. Hitler” od 18.06.2015. godine, odgovor gl. i odg. urednice Selimbegović i utvrdila da nema kršenja Kodeksa za štampu i online medije BiH.

***Žalbena komisija* konstatuje da autor u komentaru ukazuje na primjere i slučajeve nacizma, fašizma, šovinizma i antisemitizma unutar sve tri zajednice u BiH, i u regiji, u povodu slučaju antisemitskih ispada koji su se dogodili uoči i za**

VIJEĆE ZA ŠTAMPU u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

vrijeme nogometne utakmice BiH i Izrael, u Zenici 12. juna 2015. godine.

Autor skreće pažnju da se slučajevi nacizma koji se pojavljuju na internetu slabo, rijetko ili gotovo nikako ne sankcioniraju od strane policije i pravosudnih organa.

Nema osnova tvrdnja žalbenice da se u tekstu aludira da se fašizam povezuje sa samo jednom vjerskom zajednicom, već naprotiv, tekst ide u pravcu da se fašizam može vezati za sve sredine i sve etničke zajednice.

U tekstu ne stoje navodi žalbenice da se islam „izjednačava sa ideologijom fašizma“. Naprotiv, tekst ukazuje na štetnost govora mržnje u medijima i javnom komunikacijskom prostoru u cijelom regionu.

Tekst se kritički odnosi prema govoru mržnje i ukazuje na brojne štetnosti postojanja govora mržnje i inertnosti prema takvim pojavama od strane nadležnih organa i same javnosti.

Što se tiče naslova teksta, autor ima pravo provokativnim naslovom skrenuti pozornost javnosti na temu o kojoj piše.

Žalbena komisija podsjeća na tumačenje Evropskog suda za ljudska prava, prema kojem novinarske slobode sadržavaju i “mogućnost pribjegavanja određenom stupnju pretjerivanja pa čak i provociranja. Štoviše, iako Sud ne mora odobravati polemički, pa čak i agresivni, ton kojeg koriste novinari, Član 10 ne samo da štiti bit/sadržaj izraženih ideja i informacija, nego i formu kroz koju su one izražene“.

Članovi/ce Žalbene komisije: Predsjedavajući, prof.dr Miodrag Živanović; advokatica Nada Dalipagić; prof. dr Enes Osmančević; novinar Fuad Kovačević; sutkinja Nada Arsenić; novinar Milan Šutalo; doc. dr Zlatiborka Popov – Momčinović i novinar Muhamed Jusić.

Predsjedavajući *Žalbene komisije*

prof.dr Miodrag Živanović